
Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2021:2

Medlemskapet i ACT Alliance

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2021:15 i vilken föreslås att programmet Interreligiös praktik för fred – en värld av grannar snarast avvecklas samt att avveckling av medlemskapet i ACT-alliansen påbörjas. Utskottet konstaterar att programmet avslutas enligt plan, att medlemskapet är värdefullt och att motionen därför bör avslås i sin helhet.

Till betänkandet finns ett särskilt yttrande och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2021:15 punkt 1,
2. avslå motion 2021:15 punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2021:15 av Kjell O Lejon och Berth Löndahl, Medlemskapet i ACT Alliance

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. snarast möjligt avsluta programmet Interreligiös praktik för fred – en värld av grannar,
2. i lämpliga former påbörja en avveckling av medlemskapet i ACT Alliance.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2021:15 i Ln 2021:5y, *bilaga*.

Bakgrund

Svenska kyrkan deltar i Guds mission som till sin karaktär är gränsöverskridande, lokal och världsvid på samma gång. Som evangelisk-luthersk kyrka är Svenska kyrkan en del av en gemenskap av kyrkor som ”är kallade och utsända att vara delaktiga i att förändra världen.” (Lutherska världsförbundet, *Kyrkan i det offentliga rummet*, 2016, sidan 18).

I kyrkoordningen finns sedan 2012 en avdelning som handlar om Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund. I inledningen till den fjortonde avdelningen har den första meningen följande lydelse ”Svenska kyrkan är en del av den världsvida

kyrkan och har en kallelse till kyrkans synliga enhet”. Den ”vidare ekumeniska kallelsen” beskrivs i inledningen bland annat med ”att verka för kyrkans enhet, mänsklighetens gemenskap och världens helande.”

I december 2020 antog kyrkostyrelsen *Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan*, som är en del av arbetet för att uppfylla den långsiktiga målbilden år 2030 om att stärka och utveckla relationer med kyrkans omvärld (KsSkr 2020:1, delmål 2B). I plattformen slås fast att

Samverkan med andra trossamfund och organisationer förutsätter inte att alla inblandade tycker likadant i varje fråga. Svenska kyrkans arbete inom fältet visar hur en överlappande konsensus i särskilda frågor, som religionsfrihet, migration och integration ger en grund för såväl ekumenisk som interreligiös praktik med det gemensamma goda för ögonen.

I plattformen konkretiseras denna kallelse och beskriver Svenska kyrkans uppdrag i de multilaterala och bilaterala ekumeniska relationerna, inklusive ACT-alliansen. Detta är utgångspunkten för Act Svenska kyrkans ekumeniska förhållningssätt.

Diakoni är kyrkans uppgift att tjäna mänskligheten så att Guds kärlek kommer till uttryck gentemot alla människor oavsett tro, tradition och värderande åtskillnad. Den är en integrerad och omistlig del av kyrkans identitet och uppdrag i lokala såväl som globala sammanhang. I globala ekumeniska kontexter används begreppet ”ekumenisk diakoni” för det humanitära såväl som för det internationella utvecklingssamarbetet. Det som utmärker ekumeniska diakonala aktörer är att de hänvisar till både religiösa och sekulära begrepp när de förklarar sin handling och dess mål. Den ekumeniska diakonin är alltså tros- och rättighetsbaserad. Den innebär att social handling är rotad i socio-politisk kunskap och analys. I den ekumeniska diakonin kommer kyrkornas särskilda kapacitet till uttryck där olika parter samarbetar för att uppnå gemensamma mål; lokala kyrkor, diakonala och teologiska institutioner samt internationella aktörer bidrar med sina resurser.

ACT-alliansen

ACT-alliansen har sitt ursprung i att Kyrkornas världsråd (KV) och Lutherska världsförbundet (LVF) 1995 beslutade att slå ihop sina humanitära avdelningar och bildade ACT International. ACT har sedan utvecklats till att inbegripa även utvecklingssamarbete och påverkansarbete. ACT-alliansen som den ser ut idag har funnits sedan 2010 och har cirka 140 medlemmar i ungefär lika många länder. ACT är inte en egen organisation på samma sätt som KV och LVF utan en allians av medlemmar, vilket innebär att ACT-alliansen är vi alla tillsammans. Det finns ett sekretariat i Genève. ACT-alliansen är idag en av världens största koalitioner av protestantiska och ortodoxa kyrkor samt kyrkorelaterade organisationer som arbetar med humanitärt, utvecklings- och påverkansarbete. För att vara medlem i ACT-alliansen måste man vara medlem av, eller relatera till en medlem av, KV och/eller LVF. I ACT-alliansen är det alltså inte Svenska kyrkan som kyrka som är medlem utan dess internationella verksamhet.

ACT-alliansens paragraf om proselytism (<https://actalliance.org/documents/act-alliance-code-of-good-practice/>) tillkom för att alla medlemmar ska följa de humanitära principerna om icke-diskriminering, transparens, humanitet, neutralitet, opartiskhet och oberoende. Det betyder att medlemmar i ACT-alliansen förbinder sig att rädda människors liv och lindra deras nöd, oavsett deras religiösa, etniska eller politiska tillhörighet. Medlemmar ska inte utnyttja människors utsatthet för att få dem att ändra sin religiösa eller politiska uppfattning. Om dessa principer inte efterlevs i arbetet med människor i utsatta situationer, trauma och kris, kränks människovärdet. ACT-alliansen

beskriver vidare att det humanitära arbetet, utvecklingssamarbetet och påverkansarbetet är ett vittnesbörd om Guds ovillkorliga kärlek till världen. Det är ett ekumeniskt förhållningssätt att avstå från proselytism när man utför internationellt humanitärt arbete eller utvecklingsarbete.

Programmet Interreligiös praktik för fred – En värld av grannar

För många av Svenska kyrkans församlingar har förändrade migrationsmönster inneburit fler möten med personer av såväl annan kyrkofamilj som annan religiös tillhörighet. Den senaste intensiva perioden av välkomnande i Sverige finns dokumenterad i skriften *En tid av möten* som behandlar åren 2015–2017. I mötet med människor på flykt, i nystart och integration uppstår på många håll också religionsmöten ”i praktiken”.

Som beskrivits i bakgrundsbeskrivningen till 2017:145 finns utöver biskopsbrevet, *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext*, internationella ekumeniska överenskommelser som vägleder Svenska kyrkans och andra kyrkors medlemmar i att bygga respektfulla relationer till människor som tillhör andra trostraditioner, likaväl som till dem som inte bekänner sig till någon religion. År 2011 enades KV, Påvliga rådet för interreligiös dialog och Evangeliska Världsalliansen, som utgör 90 procent av världens kristna, om det ekumeniska dokumentet *Kristet vittnesbörd i en mångreligiös värld: Rekommendationer för uppförande*. I Sverige står såväl Sveriges kristna råd som Svenska missionsrådet bakom dokumentet.

Programmet Interreligiös praktik för fred – En värld av grannar är sedan 2018 en del av Svenska kyrkans arbete för samhällets sammanhållning och för människor på flykt och i integration i Sverige och Europa. Initiativet till programmet togs av ärkebiskop Antje Jackelén. Genom programmet vill Svenska kyrkan bidra till fredlig samexistens och ett humant Europa, som präglas av social och andlig hållbarhet.

Programmet befinner sig i spänningsfältet mellan arbetet med och för människor på flykt och de möten och samarbeten mellan religioner som följer därav. Programmet arbetar i linje med Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan och bidrar till nationell nivåns strategiska arbete med stift och församlingar för social sammanhållning mellan grupper i samhälle och kyrka. En bärande del i arbetet är att söka synliggöra religiösa och interreligiösa aktörers arbete i fältet. Runt om i Europa står religiösa samfund och organisationer, precis som Svenska kyrkan, i omfattande och uthålligt arbete med och för människor på flykt och i etablering, men också och inte minst viktigt – med de samhällen som välkomnar. En värld av grannar verkar för att detta arbete ska bli stärkt, delat och synliggjort. Arbetet sker bland annat genom byggande av nätverk bland de praktiker och organisationer som är verksamma i fältet. För att anpassa arbetet till rådande omständigheter har programmet de senaste åren framgångsrikt sökt och arbetat med nya digitala mötes- och samarbetsformer.

Programmet är tidsbegränsat men till följd av pandemin har programmet förlängts med ett år och ska enligt plan avslutas med ett digitalt *Ärkebiskopens möte* i februari 2022. Under fyra digitala seminariedagar, en ”week of neighbours”, öppnar Ärkebiskopens möte vägar för En värld av grannars praktiker, personer med egen erfarenhet av att vara på flykt och samarbetsorganisationer runt om i Europa att synliggöra sitt arbete, dela ”best practice”, bjuda in till samtal och debatter och lyfta utmaningar och framgångar i religiösa och interreligiösa aktörers arbete för välkomnande och inkludering. Det digitala formatet öppnar för stor interreligiös och innehållslig bredd.

Islamic Relief är en politiskt obunden humanitär organisation som bistår civila i krig och konflikter. Deras bistånd ges oavsett mottagarnas bakgrund, religion, kön och etnicitet. De är partner till Lutherska världsförbundet och får bidrag från Sida, Forum syd och Radiohjälp och där granskas de på de sätt som partnerskapen kräver.

Under 2020 visade det sig att företrädare för Islamic Relief Worldwide uttryckt sig antisemitiskt. Organisationen vidtog åtgärder, på egen hand och i samarbete med partner. Arbetet gav resultat. I april 2021 visade en oberoende, av Sida tillsatt utredning, att Islamic Relief Worldwide följer etiska riktlinjer och internationella principer för humanitärt bistånd – och att Sida därför tillsammans med bland annat EU, Kanada och flera FN-organ fortsätter samarbetet¹. Även LVF, där Svenska kyrkan ingår, har sedan 2014 ett formaliserat samarbete med Islamic Relief Worldwide, bland annat kring kunskaphöjning av religionskompetens och -känslighet i katastrofbistånd².

Erfarenheter av interreligiösa samarbeten som etablerats och växt fram före mars 2020, har också visat sig vara användbara och viktiga i tider med pandemi och kris i samhället, till exempel samordning kring diakonala insatser tillsammans med Islamic Relief Sverige.³

Utskottets överväganden

Motion 2021:15, punkt 1, om En värld av grannar

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:15, punkt 1.

Utskottet menar att arbetet i programmet *Interreligiös praktik för fred – En värld av grannar* är ett angeläget bidrag i den interreligiösa dialogen för fred. En värld av grannar avslutas enligt plan i februari 2022.

Utskottet vill framhålla att Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan tydligt betonar betydelsen av långsiktigt fredsarbete: ”Svenska kyrkans engagemang i den globala organisationen *Religions for Peace* och att arbetet inom Sveriges interreligiösa råd (SIR) är uttryck för ett sådant fredsbygge.”

Utskottet noterar även att Islamic Relief är en politiskt obunden humanitär organisation som granskas på de sätt som partnerskapen med Sida, Forum syd och Radiohjälpen kräver. Sida kom fram till slutsatsen att Islamic Relief uppfyller principerna om neutralitet, opartiskhet och oberoende i biståndsarbetet i en utvärdering som publicerades i april 2021. Det här innebär även att FN-systemet och de flesta av medlemsstaterna fortsätter att samarbeta med Islamic Relief.

Utskottet konstaterar att uttalandet från De Ungas Kyrkomöte med anledning av motionen ligger i linje med utskottets uppfattning. Utskottet föreslår att motion 2021:15, punkt 1 ska avslås.

Motion 2021:15, punkt 2, om medlemskapet i ACT Alliance

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:15, punkt 2.

Utskottet menar att ACT-alliansen är en viktig organisation som tillsammans med kyrkor över hela världen genomför ett ovärderligt arbete. Denna samverkan är en god väg framåt där Svenska kyrkans internationella arbete tillsammans med andra ACT-medlemmar arbetar med diakonalt humanitärt arbete, långsiktigt bistånd och påverkansarbete. Inom ACT-alliansen har man förbundit sig till vissa kvalitetsprinciper, som att människor i utsatthet ska hjälpas villkorslöst och opartiskt, och att det inte görs skillnad på människor. Den kristna tron är grunden för det internationella arbete som Svenska kyrkan medverkar till.

¹ www.sida.se/om-sida/nyheter/sidas-utredning-av-islamic-relief-klar

² www.lutheranworld.org/news/lutheran-world-federation-and-islamic-relief-worldwide-publish-manual-faith-sensitive

³ internwww.svenskakyrkan.se/Diakoni/nya-svenskar

Utskottet anser det vara av största vikt att Act Svenska kyrkan inte ägnar sig åt proselytism i det internationella utvecklings- och biståndsarbetet. I detta arbete är Svenska kyrkan ett redskap i Guds mission.

Det bedrivs även samarbete med andra än ACT-alliansen i den internationella verksamheten. Act Svenska kyrkan stöder till exempel lutherska systerkyrkor med kärnstöd, vilket gör att de kan stärka sitt arbete med evangelisation och teologisk utbildning, samt kan avsätta anslag för socialt och diakonalt arbete. Anslagen till lutherska systerkyrkor finansieras med Svenska kyrkans egna medel, inte med Sida- eller EU-anslag.

Utskottet konstaterar att uttalandet från De Ungas Kyrkomöte med anledning av motionen ligger i linje med utskottets uppfattning. Utskottet föreslår att motion 2021:15 punkt 2 ska avslås.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Christian Bonde, Celina Falk, Stig Axelsson, Karin Nodin, Jan Wahn, Marcus Lagerroos, Jerker Schmidt, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Anders Novak och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Lars Rande, Erik Ringheim, Malin Attervåg, Niklas Larsson, Inger Fredriksson, Emilia Persson, Gunilla Eldebro, Birgitta Axelsson Edström och Caroline Åkerhielm.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskilt yttrande

Sverigedemokraterna motsätter sig ekumenikutskottets beskrivning av Islamic Relief. Islamic Relief är en global organisation där dess medlemmar och representanter kontinuerligt har hyllat terrororganisationer och spridit antisemitiska budskap. Detta framhävs inte i motionssvaret vilket Sverigedemokraterna motsätter sig.

Marcus Lagerroos

Särskild mening

Jag ansluter mig till det särskilda yttrandet.

Emilia Persson

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2021:5y

Religionsdialog och mission

Läronämndens yttrande över motionerna 2021:15, 2021:23, 2021:29, 2021:44 och 2021:51

Kristna tror på en treenig Gud: skapare, frälsare och livgivare.

De apostoliska, nicenska och athanasianska trosbekännelserna inleds alla med tron på en enda Gud, som har skapat himmel och jord. Därför är det angeläget för kristna att föra dialog med gudstillbedjare i olika traditioner.

Bekännelsen till Jesus Kristus är kyrkans hjärtpunkt. Kristnas kallelse är att göra honom känd, trodd och älskad. När trosbekännelsen beskriver Sonen som ”av samma väsen som Fadern” säger detta att tron på Jesus Kristus är förbunden med tron på Gud som skapare av alla människor.

Den heliga Anden kan ge sig till känna även i andra religiösa traditioner. Därför mognar Andens frukter (Galaterbrevet 5:22–23) också utanför kyrkans sammanhang. Samtidigt finns det anledning att vara vaksam, eftersom det finns livsfientlig religiositet både i och utanför kristna sammanhang.

Utvecklingen i Svenska kyrkan när det gäller relationen mellan mission och dialog är en del av en bred rörelse i den globala kristenheten som syftar till att förena kärleken till Kristus med tron på Gud som skapat alla människor.

Detta betonas exempelvis i det internationella ekumeniska dokumentet *Charta Oecumenica*, undertecknat av företrädare för de stora kyrkofamiljerna i Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) och Romersk-katolska kyrkan genom Europeiska biskopskonferensernas råd (CCEE):

Vi förbinder oss

- att erkänna människors och grupper religions- och samvetsfrihet och verka för att de såväl individuellt som gemensamt, privat som offentligt, får utöva sin religion eller livsåskådning inom ramen för gällande rättsregler,
- att vara öppna för samtal med alla människor av god vilja, att fullgöra gemensamma angelägenheter tillsammans med dem och vittna för dem om den kristna tron.

Begreppet ”mission” har använts på olika sätt i historien. I sitt yttrande Ln 2018:3y med hänvisning till Ln 2014:8y skriver läronämnden:

Kyrkan är redskap för Guds sändning som tar sig uttryck i församlingens uppdrag att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Detta är grunden för den missionsstrategi som ska förverkligas i varje församling och som tydliggörs i församlingsinstruktionen. Den utarbetas i samspel mellan stiftet och de lokala pastorala områdena.

Ordet mission har använts på olika sätt i kyrkans tradition. Mission kan beskrivas som uppdraget att delta i Guds mission, Guds verk i världen (*Missio Dei*). Ordet mission kan också användas om det mer specifika uppdraget att göra Jesus Kristus känd, trodd och älskad.

Det behöver alltså inte föreligga någon motsättning mellan att förkunna evangeliet om Kristus och att bejaka religionsdialog. ”En sådan dialog är inte bara förenlig med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, utan även ett sätt att ge uttryck åt denna tro.” (Ln 2011:9y)

Uppsala den 27 augusti 2021

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Thomas Petersson, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Göran Eidevall, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.